

Biblioteca – un templu al cărții

Elena HARCONIȚA, director general al Bibliotecii Științifice

Biblioteca Științifică a Universității de Stat “Alecu Russo” din Bălți face parte din sistemul național de biblioteci din Republica Moldova și, cum se menționează, pe bună dreptate, în revista *ONU în Moldova* (nr.4 din 2001) - este **una dintre cele mai mari biblioteci universitare din Europa de Est. Biblioteca științifică bălțeană** este cunoscută în lume și datorită **World Guide to Libraries**, editat anual în Munchen și **The Directory of University libraries in Europe 2004** (Editura Europa Publications London and New York). Clasificată de Guvernul Republicii Moldova în afara categoriei de retribuire a muncii (a se vedea Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.332 din 2 iunie 1993), Centrul Biblioteconomic pentru bibliotecile de învățământ din nordul republicii înscrie în structura sa, în anul 2003, și Filiala Bibliotecii Institutului Goethe - București.

Amplasată în inima campusului universitar, beneficiind de susținerea generoasă a

fondatorului, domnului rector, academicianului Nicolae Filip, colecția Bibliotecii numără actualmente 1 033 869 de documente în 250 000 de titluri, în 42 de limbi (21% - în limba română, 67% - în limba rusă, 12% - în limbi străine). Din numărul total, cartea științifică constituie 46 la sută, didactică – 31 la sută, beletristica – 20 la sută.

Activitatea Bibliotecii Științifice

se remarcă printr-un grad sporit de eficiență și accesibilitate. Este deschisă zilnic timp de 11 ore, fiind frecventată de peste 2 000 de cititori, care solicită și consultă circa 5 000 de publicații. Programul de activitate de 62 de ore pe săptămână permite realizarea a peste 570 000 de vizite într-

un an. Biblioteca are 10 000 de cititori înregistrați, care împrumută la domiciliu, consultă în sălile de lectură circa 1 300 000 documente, efectuând 35 400 de conexiuni în Internet și a diverselor baze de date.

Înființată în anul 1945, odată cu deschiderea, la Bălți, a Institutului Învățătoresc, Biblioteca dispunea de un spațiu de doar 36,6 m², era amplasată în demisolul fostului Liceu de fete "Domnița Ileana" (actualul bloc al Rectoratului) și avea o colecție de 101 cărți. Chiar din primele zile de activitate, Biblioteca a devenit foarte solicitată. Sunt relevante, în acest sens, memoriile uneia dintre primele bibliotecare, regretata Galina Nikitin: **Septembrie 1945. De dimineața pînă seara tîrziu, în singura cameră a bibliotecii, din demisolul unicului bloc de învățămînt, se adunau tineri avizi de cunoștințe, sosiți din întreaga Moldovă. Majoritatea băieților erau după armată și aveau mare nevoie de ajutorul șefei Bibliotecii, domnișoarei **Natalia Ghenățki**.**

În biografia devenirii Bibliotecii Științifice, se evidențiază cîteva perioade esențiale.

Modificări structural - organizaționale se produc în anul 1953, cînd Institutul Învățătoresc este reorganizat în Institutul Pedagogic de Stat din Bălți. La finele acestui an, colecția Bibliotecii a crescut pînă la 57 210 exemplare.

În anul 1962, s-a schimbat tehnologia de servirii beneficiarilor, politica, strategiile procesului de achiziții (pînă atunci colecția se dezvolta mai mult din donații), o atenție deosebită acordîndu-se analizei/prelucrării minuțioase a planurilor tematice editoriale. În același an, a fost inițiat procesul de creare a

cataloagelor, a întregului sistem informativ – bibliografic al Bibliotecii, a fost creat sectorul de prelucrare științifică a literaturii și serviciul bibliografic. Dintr-un depozit cu 126 000 de cărți și publicații periodice, în anul 1967, Biblioteca s-a transformat într-o instituție cu un sistem informativ științific bine structurat, devenind un autentic laborator de/pentru muncă intelectuală. În plan statistic, anul 1967, arată în felul următor: fondul general - 436 125 unități; 7 128 de cititori; 299 522 de vizite; 436 125 de documente împrumutate; 3 453 de referințe bibliografice realizate.

În anul 1979, începe o nouă etapă în viața Bibliotecii din nordul Moldovei - proiectarea și construirea unui nou edificiu, etapă care a durat 7 ani de zile. Aceștia au fost ani de muncă încordată, de eforturi susținute pentru construcția viitorului edificiu - spațiu pentru o importantă instituție de cultură, ceea ce și în acele timpuri nu era un lucru ușor de realizat. Optimismul și insistența, încrederea și hărnicia unui colectiv întreg de bibliotecari,

dirijat cu dăruire de către directoarea Faina Tlehuci, care s-a bucurat de susținerea generoasă a prorectorului pentru știință, Nicolae Filip (actualul rector al Universității),

au apropiat zi de zi, pas cu pas, momentul inaugurării festive a Bibliotecii.

La 1 septembrie 1986, comunitatea universitară, împreună cu bibliotecarii, conducerea urbei și oaspeții sosiți din toată republica, au sărbătorit deschiderea noului edificu al Bibliotecii. Cei prezenți la ceremonie au fost de-a dreptul copleșiți de frumusețea unică a Bibliotecii. Probă elocventă este impresia corespondentului ziarului **Făclia**, Leonid Busioc: *Trebuie să vezi giuvaierul arhitectural al Bibliotecii Universitare din Bălți, să te uimești cu adevărat, căci prin descriere nu se poate reda. Construit acum câțiva ani, cu oberlihturi enorme în tavanul holului de intrare, giuvaierul mereu pare nou, scilpitor. Liniștit, cum i se cuvine unei biblioteci, îmbietor pentru miile de studenți care intră zilnic aici. Este un unicat blocul bibliotecii de la Universitatea din Bălți.*

Pînă în prezent, Biblioteca Universității bălțene rămîne a fi unica în Republica Moldova și printre puținele biblioteci din spațiul ex-sovietic, amplasată într-o singură clădire special proiectată și edificată, cu un spațiu de circa 6 000 m², și în care se completează armonios clasicul și modernul. Eleganța arhitectonicii, precum și ulterioara bună funcționalitate a edificiului se datorează și faptului că, din echipa de autori ai proiectului - arhitecților: A.L.Zolotuhin, P.Teajko, T.Dima, făcea parte, în calitate de tehnolog, directorul Bibliotecii, Faina Tlehuci. Venind în fruntea acestei Biblioteci încă din 1962, știind s-o conducă cu înțelepciune și maximum de

eficiență timp de 40 de ani, Faina Tlehuci a desfășurat o activitate prodigioasă, reușind să transforme instituția bibliotecară bălțeană într-un adevărat centru infodocumentar modern, recunoscut pentru munca laborioasă nu numai în țară, dar și peste hotarele ei. Predecesorii bibliotecarilor de azi nu au avut norocul să se bucure de confortul, condițiile excelente de lucru, de tehnologiile performante care se implementează în ultimile decenii. Ei s-au dăruit cu entuziasm cărților, adunând și înregistrînd cu meticulozitate primele stocuri/seturi ce au constituit temelia multidimensionalei și variatei colecții actuale. Dotată cu tehnică performantă care reduce considerabil timpul utilizat pentru găsirea informației solicitate, modernizată, integrată în sistemul infodocumentar național și internațional, **Biblioteca păstrează cu multă recunoștință numele colaboratorilor care s-au străduit pentru de-**

venirea acestei instituții: Natalia Ghenății (1945-1947) - prima șefă a bibliotecii; A.Vozjenicov (1950-1953); Mara Grinberg - Cațaf (1953-1973); Galina Nikitin (1952-1981); Sofia Solganic (1953-1975); Irina Cobeț (1963-1973); Saida Tcaci (1963-1991); H.Koliminski (1970-1992); E.Orinștain (1961-1981); Valentina Șișkin (1963-1986); Nina Colenda (1968-1993); Marina Eremeev (1968-1985); Elena Talanov (1968-1995); Maria Donighevici (1972-1996); Kilea Tabac (1971-1995); Larisa Preadco (1975-1993); Nina Melnic (1981-1991); Eugenia Suhomlinova (1979-1989), Elisaveta Mihailov (1972 -2005), și mulți alții. Trebuie de menționat că în cei 60 de ani de activitate a Bibliotecii universitare aici au lucrat peste 500 de bibliotecari. Un aport considerabil în buna activitate a instituției continuă să-l aducă bibliotecarele înzestrate cu har, care, deja de 20-30 de ani, fac Universul Cărții accesibil și agreabil pentru studenți: Elena Scurtu, Maria Fotescu, Larisa Roșca, Liuba Surlaru, Valentina Topalo , Lucia Zadiraico, Ana Skutnițki, Mira Gorea, Ala Gunico. Aș vrea să remarc și contribuția, eforturile mai tinerilor colaboratori care se evidențiază prin creativitate, apetența spre inovație, reușind să devină generatori de idei și promotorii celor mai temerare și ambițioase proiecte bibliotecare: Silvia Ciobanu, Lina Mihaluța, Elena Stratan, Dora Caduc, Igor Afatin, Ana Nagherneac, Iurii Pogrebneac, Elena Cristian, Elena Țurcan, Adela Cucu, Polina Spînu, Liuba Pohilă, Lilea Melnic, Ludmila Railean, Galina Sapogovski, Irina Zalîgaev.

Evoluția Bibliotecii a fost influențată, în mare parte, de evenimentele și modificările care

s-au produs de-a lungul anilor în instituția de învățământ superior din Nord.

Anul 1967 a însemnat, în istoria Bibliotecii, obținerea titlului de **Bibliotecă a Muncii Excelente**. Acest nou statut a solicitat noi eforturi, investiții umane, diversificare a serviciilor, progrese, care, în anul 1977, i-au adus o altă distincție: **Diploma de Onoare a Comitetului Central al Sindicatelor**, iar experiența notorie a Bibliotecii Institutului Pedagogic din Bălți a fost recomandată pentru studiere și aplicare tuturor bibliotecilor din învățământului superior din spațiul exsovietic. În 1978, instituția obține pe merit statutul de **Bibliotecă Științifică**. În anul 1992, Institutul Pedagogic de Stat "Alecu Russo" este reorganizat în Universitate de Stat, se redeschide Școala Normală, devenită mai târziu Colegiu Regional "Ion Creangă" împreună cu Liceul "Ion Creangă". Aceste modificări au impus noi cerințe și au solicitat eforturile bibliotecarilor în vederea satisfacerii noilor imperative ale instruirii în liceu, colegiu, universitate.

Cea mai de preț valoare a Bibliotecii Universitare bălțene, **"performanța căreia este un exemplu benefic pentru țară..."**, cum notează, pe bună dreptate, academicianul Gh.Duca, președintele Academiei de Științe din Moldova în Cartea musafirilor de Onoare, reprezintă, neîndoielnic, diversitatea și calitatea serviciilor pe care le oferă beneficiarilor săi. Transformată într-o adevărată "hybrid - library", Biblioteca instituției bălțene îmbină eficient serviciile tradiționale cu oportunitățile de acces la o infrastructură informațională națională și globală. Evident, parametrul cel mai important în evaluarea rezultatelor mun-

cii este satisfacerea cerințelor utilizatorilor. Pe deplin integrată proceselor didactice și științifice, în calitate de partener egal al stru-

sității, Bibliotecii, precum și secvențe de la evenimentele culturale curente.

Actuala structură a Bibliotecii este consti-

cturilor universitare, Biblioteca întreține în permanență dialoguri cu utilizatorii prin desfășurarea Zilelor Bibliotecii la Facultăți. Conceptul acestor acțiuni a fost elaborat de Silvia Ciobanu și Valentina Topalo, care, împreună cu colegii lor, au propus și realizat acțiuni de largă audiență, sporind eficiența, impactul și rolul Bibliotecii în mediul universitar și citadin.

Amplasată, cum spuneam, într-o clădire cu patru nivele și cu o suprafață de circa 6 000 m², înzestrată cu tehnică modernă: 100 de calculatoare, imprimante, scanere, televizoare, casetofoane, centre muzicale, cu posibil acces la 36 programe internaționale prin antena-satelit, poștă pneumatică, lifuri pentru transportarea cărților în săli de lectură și împrumut, Biblioteca oferă spații și condiții confortabile pentru cititori și, totodată, și pentru angajați. Chiar de la intrare, vizitatorul poate viziona la televizorul din hol videoclipuri despre specificul și activitatea Univer-

tuită din 14 subdiviziuni/centre, printre care se numără Serviciul de referințe, Serviciul Documentare și Informare bibliografică. Difuzarea fluxului informațional, direcționat pe domeniile de știință și tipul publicațiilor, se produce prin intermediul a 4 săli de împrumut la domiciliu și 13 săli de lectură/ de lucru în echipe. Este de remarcat și activitatea serviciilor funcționale menite să asigure dezvoltarea resurselor informaționale, oglindirea lor în cataloagele tradiționale și electronice, organizarea și gestionarea colecțiilor, în primul rând, a Centrului de Automatizare cu toate atribuțiile și funcțiile de administrare a rețelei unice și a softului, a Mediaticii ce dispune de echipament și spații adecvate. În structura Bibliotecii s-a integrat armonios și Centrul de documentare al ONU cu Clubul de discuții ONU.

Colecția Bibliotecii se completează anual cu aproximativ 12 000 de documente noi în

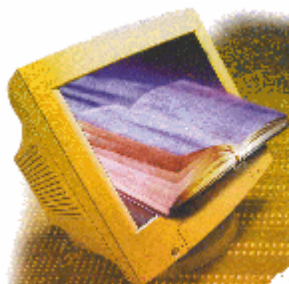
5 000 titluri, cu abonamente la 450 titluri de publicații periodice. Implicarea, participarea la implementarea proiectelor naționale și internaționale (Dezvoltarea colecțiilor pe diverse domenii, finanțate de Fundația SOROS; The East and Central European Journal Donation Project "Social Research", SUA; Megaproiect "Biblioteca Puskin) au adus Bibliotecii, timp de 12 ani, beneficii (cărți, abonamente la publicații periodice, hard, soft) în valoare de circa 70 000 dolari SUA. Biblioteca Științifică de la Bălți exprimă profundă recunoștință Fundației SOROS Moldova, susținerea financiară generoasă a căreia a făcut posibil accesul cititorilor bălteni la producția multiplelelor instituții și sisteme ce difuzează global informații. Fundația a investit judicios și în dezvoltarea colecțiilor tradiționale și multimedia.

Merită toată gratitudinea noastră și Asociația Culturală "Pro Basarabia și Bucovina", Filiala "Costachi Negri" Galați, (în special, secretarul domnul Radu Moțoc), cu sprijinul căreia, în anii '90 ai secolului trecut, a crescut calitativ și cantitativ (de la 5 la 21 la sută) colecția de carte în limba română. Colecția de documente în limbile străine este reînnoită cu regularitate în ultimii ani cu susținerea Ambasadelor străine în Moldova, Fundației SOROS Moldova, Alianței Franceze, Institutului Goethe - București, bibliotecilor mari din România: Biblioteca Centrală Universitară, Biblioteca Națională, Biblioteca Națională Pedagogică din București, Bibliotecile Centrale Universitare din Iași, Cluj, Craiova, Timișoara, bibliotecile mari din Moldova, prin do-

națiile cadrelor didactice universitare și a altor persoane particulare. Astfel, anual, 70 la sută din intrările de carte le constituie donațiile.

Biblioteca participă la Consorțiul EBSCO, oferind acces la publicații pe suport electronic: e-IFL-Direct, INTAS-PERI, SUBITO, Springer, la bazele de date ale Centrului de Resurse Informaționale ale Ambasadei SUA, ale ONU, participă la realizarea Proiectului SIBIMOL, Memoria Moldovei. Este foarte solicitată, de asemenea, baza de date referitoare la Legislația Republicii Moldova.

Utilizând softul integrat TinLib, colectivul Bibliotecii a reușit să creeze un catalog electronic, care conține peste 200 000 de informații, oferind, prin OPAC, informații despre 50 % din colecțiile deținute - cărți, publicații periodice, materiale AV (audio-video casete, discuri, filme, microfilme, slaiduri), documente electronice (CD și DVD). Conectată la Intranetul universitar, Biblioteca oferă acces on-line la catalogul electronic; transmite la catedre e-bibliografii la disciplinele de studiu universitare; e-buletine informaționale asupra noilor intrări de carte, e-informații destinate cercetărilor științifice ale profesorilor, oferă servicii de înregistrare pe discetă și de imprimare a informațiilor solicitate din Internet și baze de date. Din cele 56 000 de referințe oferite anual utilizatorilor, 70 la sută sînt îndeplinite astăzi în sistem automatizat. În scopul asigurării succesului cercetărilor bibliografice complexe, la Bibliotecă a fost inițiat un program aplicativ menit să amplifice volumul de informații obținute prin digitizarea cuprinsului unor cărți și publicații

periodice în limbile română, engleză, germană, rusă.

Informatizarea Bibliotecii evoluează nu numai prin aplicarea tuturor Modulelor softului utilizat, dar și prin crearea programelor aplicative: *Anuar*, *Permis*, *Resursele umane ale Bibliotecii*, *Dotarea lectoratelor*, *Statistică*, actualizarea paginii www.libruniv.beltsy.md, expunerea catalogului on-line, crearea unei *Mape generale* pentru o comunicare eficientă pe verticală și orizontală cu un feedback, ce include informarea, corectarea, întărirea/întregirea și recunoașterea oricărui mesaj.

Deja de patru ani, persoanelor înscrise la Bibliotecă li se eliberează Permisul de intrare cu barcod laminat. În cel mult 2 săptămâni, studenții pot intra în posesia acestui document cu ajutorul căruia, avînd barcode peste 30 la sută din colecții, se pune în aplicare și Modulul Circulație.

Studenții anului I de la toate facultățile Universității audiază anual cursul de Cultură a informației (1200 de ore), Biblioteca Științifică din Bălți fiind unica în Republica Moldova care promovează acest curs integral (30 de ore pentru o grupă, conform Hotărîrii nr.1/9 din 8.11.2002

a Colegiului Ministerului Educației). Experiența acumulată (aceste cursuri au început din 1966), precum și condițiile materiale, resursele tehnologice/informaționale și, cel mai important, resursele umane disponibile, asumarea cu multă conștiinciozitate de către bibliotecari a responsabilităților, au permis integrarea acestui curs în planurile didactice universitare și încadrarea a 12 bibliotecari în nomenclatorul titularilor de la Catedra Electronică și Informatică.

Activităților culturale desfășurate în Bibliotecă le sunt caracteristice valențele formative cu un impact modelator asupra studenților. În cadrul Salonului Literar, Muzical și Pridvorul Casei se lansează cărți, se realizează

reviste orale, spectacole literar-artistice, se audiază muzică și se vizionează concerte. Se promovează activități de genul *A la*

zig zag cafe, în care studenții comunică cu invitații lor doar în franceză.

Este de menționat și activitatea Cenaclului universitar *Kontur* (*coordonator, profesorul universitar Anatol Moraru*), la ședințele căruia studenții, împătimiți de cuvântul frumos, pun în discuție creațiile proprii.

Colaborarea fructuoasă cu jurnalistul și bibliofilul Iulius Popa a însemnat lansarea unor expoziții - eveniment de o atractivitate și un impact de culturalizare deosebită: *Latina, Rusa, Germana...și un pic de Basarabie țaristă; Cărți despre cărți, Artă și Frumos, Perle din colecția bibliofilului Iulius Popa; Eminescu-Poet al timpului modern, Amintindu-Vă de franceză iubiți și alte limbi, Mihail Eminescu 145 + 5 ani ș.a.*

Direcțiile principale de cercetare științifică bibliotecară sînt axate pe problemele de informatizare, diversificare/eficientizare a serviciilor, optimizarea fluxului informațional, dezvoltarea calitativă a colecțiilor, elaborarea și editarea indicilor tematici bibliografici și ai biobibliografiilor. Cercetarea științifică universitară se completează anual cu peste 1000 de informații în regim DSI (difuzare selectivă a informației) și SDC (servire diferențiată a conducerii). Cu ocazia desfășurării activităților de tipul *Ziua Catedrei*, se promovează anual circa 65-70 de reviste bibliografice informative la toate catedrele universitare, la Liceul Teoretic și Colegiul "Ion Creangă".

Bibliotecarii universitari bălțeni participă cu regularitate la reuniuni profesionale prezentînd, de obicei, cel puțin 14 - 15 comunicări și redactînd zeci de articole publicate în presa de specialitate, locală și

republicană. La concursurile lansate de Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Biblioteca Universității bălțene s-a învrednicit de Diplome, premii și mențiuni, numărîndu-se printre bibliotecile de succes ale anului. În topul celor mai performanți bibliotecari din republică sunt de găsit și nume ale bibliotecarilor universitari bălțeni.

Absolut toate modificările, inovațiile, raționalizarea proceselor, desăvîrșirea procesului informatizării Bibliotecii urmăresc, ca finalitate, diversitatea și calitatea serviciilor oferite beneficiarilor - viitorii specialiști ai economiei, culturii și învățămîntului național.

